

Makedonske Sumnje u Mirovni Sporazum

Author: IWPR

Makedonci strahuju - ako se produzi mirovna misija NATO - Makedonija ce postati treci balkanski protektorat.

U makedonskim novinama NATO propagira svoju akciju prikupljanja oruzja od albanskih pobunjenika. Na crtezu se moze videti NATO vojnik, koji drzi tablu sa natpisom "prikupljanje oruzja". Iza njega, na putu, nizu se novi slogani koji objasnjavaju misiju kao jedini izlaz iz sadasnje situacije. Makedonci, medjutim, takvim sloganima ne veruju. Vecina Makedonaca smatra da ce u najboljem slucaju, uloga NATO-a biti kozmeticke prirode, a u najgorem - tek jedan od nacina da se ostvari podela zemlje.

U NATO reklamnoj kampanji se insistira da ce sporazum izmedju makedonskih i albanskih politickih stranaka, postignut uz posredovanje Zapada, obezbediti prosperitet zemlje.

"Zetva ispunjava svoje obaveze", porucuju slogani, uz tvrdnju da ce se 4 500 NATO vojnika povuci ukoliko se odrzi primirje. NATO ce uspeti da razoruza pobunjenike, a zemlja nece postati treci balkanski protektorat poput Bosne i Hercegovine i Kosova.

U prvim izveštajima se kaze da je završena prva faza operacije "Sustinska zetva". Pripadnici Oslobođilacke nacionalne armije, ONA, su vec predali vise od jedne trecine od dogovorenih 3 300 komada oruzja.

Ali, medijska kampanja proizvodi kontraefekat. Jedan makedonski taksista kaze da kampanja "pokazuje na koji nacin medjunarodna zajednica posmatra Makedonce. Gleda na nas kao da smo retardirani, pa moraju da prave te crteze kako bi nam pomogli da shvatimo koliko imamo sreće sto nam oni pomazu."

Dok medjunarodne trupe obavljaju uzurbane aktivnosti, makedonski parlament je nastavio raspravu o reformskom paketu nakon sto je prethodno zasedanje prekinuo u prosli petak, 30. avgusta, predsednik skupštine, Stojan Andov.

Glasanje o paketu ustavnih reformi se ocekuje u sredu.

Malo ko ocekuje da ce okvirni sporazum tako lako proci u parlamentu. Dok je predsednik Makedonije, Boris Trajkovski zatražio od poslanika da podrže sporazum, tvrdokorni premijer Ljupco Georgijevski je izjavio da sporazum ne nudi razresenje krize, te da ga treba podržati jedino da bi se izbegao otvoreni sukob sa Zapadom. Na osnovu dosadasnje skupštinske rasprave se moze zakljuciti da ce makedonskom predsedniku biti tesko da ostvari dvotrecinsku vecinu neophodnu za implementaciju sporazuma.

Nekoliko evropskih ministara inostranih poslova i ministara odbrane je pozurilo u Skoplje da pojaca diplomatski pritisak na Georgijevskog. Istovremeno, izaslanici EU i SAD u Makedoniji, Fransoa Leotar i Dzejms Perdju, nastoje da obuzdaju tvrdo krilo vladajuće stranke VMRO-DPMNE koje predvodi ministar unutrasnjih poslova Ljube Boskovski. Ova stranka ima 46 poslanika od ukupno 116 u parlamentu.

Mnogi ocekuju samo delimicnu ratifikaciju sporazuma, mozda bez kljucnih ustavnih promena kojima se etnickim Albancima daju veća prava, omogucava sira zvanicna upotreba albanskog jezika i povecava broj etnickih Albanaca u policiji.

Ukoliko parlament blokira sporazum, morace biti promenjen i karakter NATO operacije "Sustinska zetva". Zapadne diplomate su pomenule ideju o mogucem produzenju misije, mada je nejasno pod kojim okolnostima i koji bi mandat NATO snage u tom slucaju imale.

Britanski ministar odbrane, Džef Hun, izjavio je da su u toku razgovori sa predstavnicima NATO-a o zadatku koji bi medjunarodna zajednica mogla da obavi posle operacije razoruzavanja. Mnogi posmatraci veruju da bi to podrazumevalo znacajnu ulogu NATO-a pri formiranju etnicki mesovite policije i povecavanju broja medjunarodnih posmatraca.

"Naravno, lokalne snage bezbednosti ce biti u krajnjoj liniji zaduzene za bezbednost. Medjutim, postavlja se pitanje da li lokalne snage u Makedoniji mogu odgovorno preuzeti tu obavezu posle sukoba ovakve prirode," izjavio je americki izaslanik Perđu Rojtersu.

U ovom trenutku, EU i OEBS imaju 49 posmatraca u Makedoniji, a ocekuje se dolazak jos nekoliko stotina. "Vazno je obezbediti medjunarodne savetnike za policijska pitanja. U okviru mirnovnog sporazuma - samo bi oni mogli da koordiniraju mesovite policijske patrole," rekao je Edvard Džozef iz nezavisne organizacije Medjunarodna krizna grupa.

Dok NATO proucava svoje opcije, predsednik Trajkovski je zatražio da se ponovo uvedu pograncne patrole UN. "Mi ocekujemo da nam medjunarodna zajednica pomogne da ocuvamo mir u zemlji. Zato danas trazim da se ponovo u Makedoniji razmeste snage UNPREDEP. To je bila uspesna misija, a mir su UN trupe ocuvale patrolirajuci duz makedonskih granica."

Posmatraci se nadaju da bi se razmestanjem trupa duz granice sa Albanijom i Srbijom Makedonci uverili da im NATO nije neprijatelj, a time bi se istovremeno umanjili albanski strahovi od napada makedonskih snaga bezbednosti.

Antonio Milosovski, portparol makedonskog premijera, izjavio je da ce vlada podrzati produzenje NATO misije jedino ukoliko bi bila zasnovana na modelu UNPREDEP-a. "Time bi se poslale dve jasne poruke," kaze Milosovski. "Prvo, da nece biti nikakvih promena granica u regionu, i drugo, da niko ne moze koristiti teritoriju Kosova za podrsku naoruzanim ekstremnim grupama u regionu."

Sto se tice NATO-a, sve opcije ostaju otvorene, ukoliko ne izbije sveopsti rat, a u tom slucaju bi se zapadne trupe verovatne odmah povukle. Bojazan Makedonaca je da bi NATO mogao da odigra ulogu podele njihove zemlje.

Ali, NATO insistira da nema nameru da patrolira razdvajajuci dve etnicke zajednice, kao u slucaju granice izmedju dve zajednice na Kipru.

Ta opcija se "uopste ne razmatra", tvrde zvanicnici NATO-a.

Ana Petruseva je novinar magazin Forum iz Skoplja.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonske-sumnje-u-mirovni-sporazum>